

פרשת קרח

שיחות ומאמרים

חכמות נשים בנתה ביתה

"וַיִּקַּח קָרַח בֶּן יִצְחָר בֶּן קָהָת בֶּן לֵוִי וְדָתָן וְאַבִּירָם בְּנֵי אֱלִיאָב וְאוֹן בֶּן פִּלֹּת בְּנֵי רְאוּבֵן" (ט"ז, א')

שלמה המלך ע"ה אומר במשלי (י"ד, א'): "חכמות נשים בנתה ביתה ואולת בידה תהרסנה". אומרים חז"ל (סנהדרין ק"י ע"א): "'חכמות נשים בנתה ביתה' – זו אשתו של און בן פלֹת, 'ואולת בידה תהרסנה' – זו אשתו של קרח".

שמעתי מפיו של חכם מנשה שלו ע"ה, ששמע מפיו של ה'בן איש חי' זיע"א, שתיאר את הדברים כך: בתחילה היתה אשתו של קורח עשירה מאוד, שהרי מובא בחז"ל (סנהדרין ק"י ע"א) שהיה לבעלה אוצרות של שלוש מאות חמורים מלאים כסף וזהב. היתה אשתו מתקשטת בצמידים מזהב מכף ידה ועד כתפה לאורך כל הזרוע, והיתה מתפארת בפני כל נשות ישראל על יופים של התכשיטים ועל עושרה. כשהיתה פוגשת את ציפורה אשת משה, היתה לועגת לה ואומרת: ראי לאן בעלי הגיע, לאיזו רמת חיים הביאני, ואילו את – אין לך אפילו טבעת קלה. אמרה לה ציפורה, שהיא זכתה בעושר הגדול ביותר בעולם, היא התורה של משה רבינו שנקראת על שמו, והתעלמה מן הדברים.

וכשביקש הקב"ה לכתוב את התורה על לוחות האבנים, הביא למשה רבינו אבן ספירינן, שהיא האבן היקרה ביותר בעולם. אמר לו הקב"ה (שמות ל"ד, ג'): "פסל לך" – הכן מן האבן את הלוחות, ואת הפסולת תשמור לך. לקח משה את הפסולת, ולא ידע עד כמה היא יקרה (ראה נדרים ל"ח ע"א). הביא אותה לציפורה

ואמר לה: לכי ועשי לך טבעת אצל אהליאב. כשראה אהליאב את האבן – נדהם. אמר לציפורה שזהו היהלום היקר ביותר בעולם, ונתפרסם הדבר. כשענדה ציפורה את הטבעת, עזבו כל הנשים את אשתו של קורח, ורצו לראות במו עיניהן את האבן המיוחדת בטבעתה של ציפורה. נעלבה אשתו של קורח וחמתה בערה בה עד להשחית. מיד רצה לבעלה והתחילה לצעוק עליו: ראה מה הבאת לי וכו'. מחמת אותה קנאה הסיתה אותו ויצא למחלוקת.

על כך דרשו חז"ל: "ואולת בידה תהרסנה" – זו אשתו של קורח, כיון שלא היתה שומחה בחלקה נקראה "אולת" וסופה שהרסה את ביתה.

לעומתה, אשתו של און בן פלת, שהיה מראשי הסנהדרין, מנעה ממנו להיגרר אחרי מחלוקתו של קורח, בכך שישבה על פתח אוהלה וסירקה את שער ראשה. כשראו אנשי קורח ברחו משם, כי רצו להראות את צדקותם בפרהסיא. אשתו של און בן פלת טענה לבעלה: מה לך ולמחלוקת זו? הלא בכל מקרה יהיה קורח מעליך, ומה לך ולזה?

אמר לה און, שיש בינו לבין קורח הסכם חילופין בתפקיד המנהיג, ולכשיקבל און את התפקיד הרם בתורו, תהיה היא אשת הנשיא. כששמעה כך אמרה לו: אם כן עליך לעשות משתה. השקתה אותו יין, עד שהשתכר ונרדם.

בענין זה שאל בעל ה'בן איש חי': מדוע הבריחה אשתו של און בן פלת את ראשי בעלי המחלוקת על ידי שסירקה שערה בפתח ביתה? והלא יכולה היתה למנוע מהם להיכנס לבית על ידי נעילת הדלת וכדומה!

אפשר לבאר, שכאשר גילתה את שערות ראשה, רצתה לומר: כמו שלכל שערה ושערה יש נקב שממנו היא יונקת, כך לכל אדם יש תפקיד שהקב"ה נתן לו, ועליו לעשות אותו כמו שהקב"ה רוצה, ולא כפי שהוא רוצה. יש המסבירים שאשתו של און גילתה את שערותיה, על פי חז"ל שאומרים (ב"ב ט"ז ע"א) שכאשר קיבל איוב יסורים אמר: רבש"ע, אולי התחלף לך 'איוב' ב'אויב'? אמר לו הקב"ה: כיצד יתחלפו לי אותיות, והרי אפילו בגשם שוטף לא מתערבבות הטיפות זו עם זו, וכן שערות הראש של האדם אינן מתערבבות זו עם זו. כך אמרה להם אשתו של און: אל לכם לערב מי שראוי לכהונה עם מי שלא ראוי לכך.

עוד יש לבאר את מעשיה של אשת און, על פי המסופר בגמרא (ראה יומא דף מ"ז ע"א) על קמחית ששבעת בניה שימשו בכהונה גדולה, והעידה על עצמה